

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-05-12

HSN 2016-2051

Handläggare:
Anne-Marie Norén
Gunilla Röjdalen

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2016-06-21, p 16

Upphandling av försäkringsmedicinska utredningar

Ärendebeskrivning

Ärendet avser förslag om att upphandla försäkringsmedicinska utredningar (FMU) enligt lag (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Upphov till förslaget är den nya lag som ska reglera landstingens ansvar för att utföra FMU samt ett ökande beställningsflöde från Försäkringskassan.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2016-05-12.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i programberedningen för äldre och multisjuka.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att uppdra till hälso- och sjukvårdsdirektören att upphandla försäkringsmedicinska utredningar

att uppdra till hälso- och sjukvårdsdirektören att återkomma till hälso- och sjukvårdsnämnden med förslag till förfrågningsunderlag.

Förvaltningens motivering till förslaget

Landstingens ansvar för att utföra FMU som Försäkringskassan (FK) beställer kommer under första halvåret 2017 att regleras i lag. Det ökar kraven på landstingen, samtidigt som möjligheterna att långsiktigt planera verksamheten gynnas av detta. FK:s behov av dessa utredningar ökar, varför Stockholms läns landsting (SLL) inte klarar uppdraget med enbart den leverantör som finns idag. Upphandling enligt lag (2008:962) om valfrietssystem (LOV) är inte lämpligt bland annat därför att tjänsten, då lagen trätt i kraft, inte avser sjukvård. I stället är förvaltningens bedömning att LOU i kombination med egen regi lämpar sig bäst för tjänsten.

Försäkringsmedicinska utredningar (FMU)

FMU är standardiserade instrument i sjukförsäkringen. FK beställer utredningarna som komplement till övriga utlåtanden och underlag för att fatta rättssäkra beslut om ersättning eller för att fastställa behov av arbetslivsinriktad rehabilitering. Utredningarna finns i tre former: särskilt läkarutlåtande (SLU), teambaserad medicinsk utredning (TMU) samt aktivitetsförmågeutredning (AFU).

Uppdraget kring FMU innebär i korthet att landstingen inom föreskriven tid och med god kvalitet ska förse FK med de utredningar som de har behov av. Uppdraget kräver kompetens från ett team bestående av specialistutbildad läkare samt legitimerad psykolog, arbetsterapeut och fysioterapeut. Därtill ska utredare ha genomgått FK:s utbildning för ändamålet. Utförande verksamheter bör ha tillräckligt utrymme att producera volymer som säkerställer att utredarkompetensen upprätthålls och samtidig flexibilitet för varierande beställningsflöden.

Sedan 2010 har landstingens ansvar för att utföra FMU reglerats via årliga överenskommelser mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Brist på långsiktighet i denna lösning har skapat problem för både FK och landstingen.

Ny lag 2017 som reglerar landstingens ansvar att utföra FMU

En statlig utredning (SOU 2015:17) har, med hänvisning till landstingens kompetens och förtroende hos allmänheten, föreslagit att ansvaret för att utföra FMU borde ligga där. En lag för detta håller på att utvecklas och beräknas träda i kraft under första halvåret 2017. Utredningarnas genomförande samt ersättning till landstingen för utredningar och central administration kommer att regleras i särskilda föreskrifter.

Utredningens bedömning är att FMU inte utförs i förebyggande syfte eller för att vårda eller behandla sjukdom. Att utföra FMU är därför inte sjukvård, varför heller inte hälso- och sjukvårdslagen är tillämplig. Vidare ska lagen medge att landsting samverkar. Därför har det i Samverkansnämnden Stockholm-Gotland tagits upp att Gotland, som har få utredningar, beställer sina utredningar från SLL då lagen trätt i kraft.

Det aktuella läget i SLL

År 2015 beställde FK 950 utredningar från SLL. Enligt prognosen för 2016 uttalar FK ett behov av totalt 2 600 utredningar i länet. I runda tal innebär det i heltider på årsbasis cirka 11 läkartjänster, 8 arbetsterapeut-, fysioterapeut- och psykologtjänster samt 5 medicinska sekreterare. Enligt preliminär prognos kommer FK:s behov att öka ytterligare upp till 60 % de närmaste åren.

Rehabiliteringsmedicinska universitetskliniken vid Danderyds sjukhus (DSAB) har hittills som ensam leverantör tillmötesgått FK:s behov. DSAB har under åren utvecklat både logistik och kvalitet men har inte kapacitet att ensam tillgodose FK:s ökade efterfrågan.

Offentlig upphandling kombinerat med egen regi föreslås

Den statliga utredningen (SOU 2015:17) markerar att FMU inte är den typ av tjänst som omfattas av LOV. Detta bland annat för att tjänsten inte är sjukvård och att de försäkrade inte själva väljer att genomgå FMU. I stället rekommenderas upphandling genom LOU. LOU medger ett visst antal leverantörer som då kan få större volymer och underlättar också en geografisk spridning som gagnar målgruppen. Förvaltningens förslag är därför att om möjligt behålla befintlig leverantör i egen regi och samtidigt förstärka SLLs kapacitet med fler leverantörer upphandlade enligt LOU.

Socialdepartementets arbete med att utveckla lagförslaget har försenats av olika skäl och det är idag inte givet vilket datum lagen träder i kraft. Tills detta sker regleras uppdraget att utföra FMU via nationella överenskommelser. Förvaltningen avser att återkomma med förfrågningsunderlag så snart lagens, och tillhörande föreskrifters, exakta innehåll och ikraftträdande fastställts.

Ekonomiska konsekvenser

Upphandling för att utföra försäkringsmedicinska utredningar innebär inga merkostnader, då den nationella ersättningen reglerad via föreskrift täcker kostnaderna.

Konsekvenser för patientsäkerhet

Upphandlingen bedöms inte medföra några konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämställd och jämlik vård

Upphandlingen bedöms inte medföra några konsekvenser ur jämlik- och jämställdhetssynpunkt.

Miljökonsekvenser

Upphandlingen bedöms inte medföra några konsekvenser för miljön.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Olle Olofsson
Avdelningschef